

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
tična enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 53.

Sreda 4. julija 1928.

Leto III.

Socialistična stranka in dogodki v narodni skupščini.

Obsodba ubojstva — obsodba nasilnega režima. — Za revizijo ustave, odstop vlade in razpust parlamenta. — Dokler sedanja vlada ne odstopi, poslanec Petejan ne gre v skupščino. — V boj za demokracijo in parlamentarizem pod zastavo Socialistične stranke Jugoslavije.

Na seji glavnega odbora Socialistične Stranke Jugoslavije, ki se je vršila v Beogradu v nedeljo, dne 1. julija, so bili sprejeti naslednji sklepi:

I.

Glavni odbor Socialistične Stranke Jugoslavije, obsojajoč in obžalujoč izvršeno ubojstvo v Narodni skupščini, smatra, da je ta dogodek posledica režima, ki je nastojal, da za vsako ceno vzdrži stanje, stvorjeno z nasiljem, proti kateremu je večina ljudstva.

II.

V kolikor je to stanje posledica sedanje ustave, bo Glavni strankin odbor ukrenil vse potrebno, da bo stranka na merodajnih forumih utrdila svoje stališče o reviziji ustave.

Glavni strankin odbor pa tudi še sedaj stoji na stališču, da je narodno zedinjenje južnih Slovencev v skladu z linijo zgodovinskega razvoja in v naj-
ožjem interesu delavskega razreda, ter da se mora z revizijo ustave, vo-
deči računa o stvarnih potrebah in
upravičenih zahtevah poedinih po-
krajnin, nastojati, da se to edinstvo
dobrovoljno duhovno še bolj utrdi.

III.

Izmena vlade, razpust z nasiljem
izvoljene Narodne skupščine in raz-

pis svobodnih volitev je najprva po-
litična zahteva SSJ.

IV.

Glavni strankin odbor osvaja pred-
log pokrajinskega odbora SSJ za Slo-
venijo, da se socialistični poslanec ne
udeležuje dela v Narodni skupščini
vse dotlej, dokler sedanja vlada, pod
katero se je izvršil zločin v parla-
mentu, ne odstopi.

Sklepi o nadaljni parlamentarni
akciji stranke zavise od razvoja po-
litičnih dogodkov.

V.

Glavni strankin odbor vzame na-
znanje zadržanje posameznih stran-
kinih delov napram zadnjim dogod-
kom in odobrava zadržanje Izvrše-
valnega odbora.

VI.

Glavni strankin odbor apelira na
strankine organizacije, strankino član-
stvo in ves delavski razred, da se naj
ne da zavesti po sedanjih burnih do-
godkih, temveč da se čim čvršče zbe-
re okoli SSJ, da bo mogel biti boj za
demokracijo, parlamentarizem in za
pravilno rešitev vseh ostalih važnih
vprašanj čim uspešnejši.

Nova nemška vlada.

Državni kancler socialni demokrat s. Herman Müller.

V četrtek, dne 28. junija, je bila se-
stavljena nemška vlada pod pred-
sedstvom s. Müllerja.

Ministrstvo je sestavljeno tako-le:
Predsednik (državni kancler) Her-
man Müller (soc. dem.); za zunanje
stvari dr. Stresemann (n. ljud. str.);
za gospodarstvo dr. Curtius (n. ljud.
str.); vojni minister general Gröner;
za pošto Schätzer (bav. ljud. str.);
za notranje stvari Severing (soc. de-
mokrat); za finance dr. Hilferding
(soc. dem.); za dela Wissel (soc. de-
mokrat); za prehrano in kmetijstvo
Dietrich in Guerad (centrum) za pro-
met.

V novi vladi imajo socialni demo-
krati štiri člane, demokrati dva, nem-
ška ljudska stranka dva, centrum
enega, bavarska ljudska stranka ene-
ga člana. Poleg teh je v vladi še en
general.

Nova vlada je pravzaprav provi-
zorična in ni sestavljena na podlagi
pozitivnega delovnega programa, ki

se izdela do jeseni. Nova vlada je
sestavljena bolj po politično vpliv-
nih osebah, kakor po programatičnih
dogovorih med strankami.

V ministrstvu imamo tri člane iz
delavskih vrst. Predsednik Müller-
Franken je bil prvotno trgovski po-
močnik, Severing in Wissel sta pa
kovinarja po poklicu.

Socijalnodemokratska stranka
šteje v nemškem državnem zboru
152 poslancev in je najmočnejša. Za-
radi tega smatra stranka in volilstvo,
da je prišel čas, ko mora inicijativno
sodelovati v upravi države. Socialno
demokratska stranka v Nemčiji se
tudi po vsej pravici zaveda svoje ve-
like politične moči, čeprav spletari
buržuazija proti namenom socialne
demokracije. V službi buržuazije so
tudi komunisti, ki vehementno napa-
dajo socialiste zaradi tega, ker so
ljubosumni na uspehe socialne demo-
kracije.

Zadruga in stranka.

(Pozdravni govor s. Otona Bauerja v imenu socialno demokratske stranke
na zveznem shodu avstrijskih konsumnih društev, ki se je vršil dne
24. junija 1928 na Dunaju.)

Eno leto posebno hudih bojev nas
je zopet poučilo, kako tesno sta zve-
zana politični boj delavskega razreda
in zgradba nje zadrugištva. Ko so
po 15. juliju (velike dunajske demon-
stracije) v marsikaterem industrij-
skem ozemlju, predvsem na gorenjem
štajerskem, gospodje jeklarske indu-
strije jeli organizirati rumene ali ze-
lene postojanke proti delavstvu, ko

so se številni trgovci postavili na če-
lo fašističnega gibanja (to je nemško-
nacionalnih hakenkreuzlerjev), ta-
krat so delavci gornještajerskih in-
dustrijskih krajev sklenili:

**nobenega groša ne nesemo več orga-
nizatorjem fašizma!**

Sijajni porast zadrugištva v teh
industrijskih krajih je bil neposredni

uspeh političnega boja. V drugih kra-
jih pa se je s tem bojem dosegla po-
litična moč, kar je tudi pospeševalo
zadrugištvo. Tako je bila na Dunaju
ogromna stavbena akcija naše občine
med najbolj veselimi pojavi za po-
vzdigo zadrugištva na Dunaju: Zdru-
ženje velikih delavskih množic v no-
vih stanovajskih palačah je gotovo u-
godna podlaga za razvoj dunajskega
zadrugištva.

Če torej menimo, da dobiva za-
družno gibanje iz političnih bojev in
v politični moči dobro pobudo, vemo
tudi na drugi strani, da so obratno
**zadruga močno pospeševale poli-
tično gibanje.**

Med vojno in v dobi inflacije je
potreba tudi v delavskih vrstah rodi-
la marsikatero gospodarsko ustano-
vo, ki je, ko je nastopila stabilizacija,
prišla v veliko nevarnost. Naši na-
sprotniki so z naslodo pričakovali, da
utegne v času, ko je na stotine kapi-
talističnih podjetij propadlo in ko so
se reševale zadrugne organizacije
naših nasprotnikov z javnimi sred-
stvi, doleteti nesreča tudi delavska
podjetja. Zahvaljujemo se pa danes
solidarnosti, gospodarski previdnosti
in moči avstrijskega zadrugnega gi-
banja, da je povsod, kjer so bile ta-
ke nevarnosti, poseglo vmes in pre-
prečilo nesrečo ter s tem obvarovalo
avstrijsko delavstvo ne le pred go-
spodarsko, nego tudi pred veliko po-
litično škodo.

Zahvaljujemo se zadrugnemu gi-
banju, da je, čeprav iz prej omenjenih
razlogov, ki jih povsem upoštevamo,
le v majhni meri tudi ofenzivne na-
mene političnega gibanja delavskega
razreda podpiralo. Mi ne moremo
svoje naloge vršiti med našim delav-
nim ljudstvom po deželi, da bi ga
zbrali, ne da bi nas dejansko podprlo
zadrugno gibanje. Zvezo med indu-
strijskim delavcem in malim kmetom
se bo najbolje napravilo, če zadrugno
gibanje napravi med njima gospodar-
sko zvezo. Vemo, kako izredno tež-
ka in odgovorna naloga je to: zadruga
organizacija mora zato svoje last-
ne probleme med mestnim delav-
stvom že prej rešiti, preden se loti

te obsežne nove naloge. Toda v majh-
nem, v posameznih slučajih, je za-
družno gibanje že postalo

**vez med industrijskim delavstvom in
kmeti na deželi.**

Pri tej skupnosti, pa se nikar ne
varajmo, prihaja včasih med temi ve-
likimi panogami delavskega gibanja
do različnih naziranj, težkoč in celo
do trenj. Lani ste mnogo govorili o
tem. To je v naravi sami, zakaj poli-
tični boj in gradnja zadrugištva sta
dve različni funkciji v službi delav-
skega gibanja. Različne funkcije vzga-
jajo različne ljudi z različnimi čednost-
mi, z različnimi napakami in raz-
ličnimi enostranostmi. V nekaterih
deželah je to vodilo do odtujenja med
stranko in zadrugištvom. Prepričani
smo pa, da če bi se v naši deželi mor-
da pokazale take razlike, smo mi
**varni pred vsakršno odtujitvijo med
političnim in zadrugnim gibanjem.**

To garantira že personalna unija:
Nešteto mož in žena sodeluje ob-
enem v političnem in v zadrugnem
gibanju. Pred odtujitvijo nas varuje
predvsem dejstvo, da preveva enako
močno ista misel, ista ideja socializ-
ma oba dela gibanja. Nikogar ni med
proletarskimi zadrugarji v Avstriji,
ki ne bi vedel, kako življensko važen
je za delavski razred boj za politično
moč. Obratno smete pa biti tudi u-
verjeni, da ni mislečega socialnega
demokrata, ki ne bi spoznal velikega
pomena zadrugnega gibanja pred-
vsem v dobi prehoda med kapitali-
stično in socijalistično družbo. Linški
program je to misel avstrijskega de-
lavstva prav jasno označil: solidar-
nost razreda se ne sme izražati samo
v razrednem boju proti kapitalistič-
nim nasprotnikom, nego mora služiti
tudi lastnim organizacijam, gospodar-
skim podjetjem proletarijata in po-
speševanju njih razvoja. Zato mi, ki
delamo v političnem gibanju, s tem
tako tihim, nekrivim gibanjem, ve-
činoma prostim razburkanja, ki ob-
vlada politični in strokovni pokret, z
živim zanimanjem sodelujemo. Že-
lim, da ta kongres da nove impulze
za razvoj te panoge delavskega gi-
banja in dvig proletarske moči.

Predsedniku vlade Vukičeviću se ne mudi

Ministrski predsedni Vukiče-
vić je mnenja, da ni ugoden tre-
nutek za demisijsko celote vlade. Ako
bi pa odstopili demokratski ministri,
k čemur sili zlasti Davidović, bo Vu-
kičević razpravljati o tem, ali naj vla-
da demisionira ali ne. Med demokra-
ti ni popolnega soglasja v vprašanju
demisijske vlade. Marinković zahteva,
da naj se najprej ratificirajo nettun-
ske konvencije, Davidović se pa boji,
da bi ratifikacija povzročila v pre-
čanskih krajih preveč razburjenja. Iz
vsega tega je razvidno, da se Vukiče-

vić upira kapitulaciji pred opozicijo.
Morda bi nastop Vukičevića imel
kakšen pomen, če bi njegova vlada
res kaj delala, če ne bi bila neparla-
mentarna in če ne bi bila tirala na-
rodne skupščine v stanje, v kakršnem
je danes. Tako pa absolutno nima
nobene moralne pravice, da vztraja
še dalje na krmilu. Vzroki obupanih
razmer niso le v zadržanju buržuaz-
nih strank, ampak tudi v načinu vla-
danja. Zato proč s sedanjo vlado in
sem s svobodnimi volitvami, da se vr-
ši vsaj proces čiščenja.

Stavka pri združenih jugoslovanskih glažutah.

Vsi naši delavski zaupniki so
se pogajali s podjetniki glažut v
Hrastniku, Zagorju, pri Sv. Križu, v
Straži in Paračinu. Podjetje je pred
kratkim kupilo glažuto v Paračinu,
kjer so bile mezde znatno boljše ka-
kor v ostalih obratih. Delavstvo je za-
htevalo torej zgolj možno zenačenje
mezd v vseh obratih. Podjetje je tudi
priznalo, da steklarji premalo zaslu-
žijo, toda pristati ni hotelo na način

zaračunavanja akordnega dela, ki je
že uveden v Paračinu in je pravič-
nejši kakor običajni stari način. Iz
tega razloga je v glavnem nastala
stavka na navedenih obratih. Pri za-
gorskem obratu je vodstvo razglasilo,
da so delavci, ki v soboto ne pridejo
na delo, odpuščeni iz službe. Na tem
mezdnem gibanju je udeleženi okoli
tisoč steklarjev. Ako bo podjetje
vztrajalo na svojem nerazumljivem

stališču, utegne ta ljuti boj trajati daljšo dobo ter bo občuten ne le za delavstvo, ampak tudi za podjetje, ki premalo računa, kako veliko škodo bo imelo, če ugasnejo peči. Ta mezdni boj v naši državi bo eden največjih, kar smo jih imeli v zadnji dobi in je zlasti načelnega pomena, ker podjetje samo uvideva, da steklarji premalo zaslužijo, pa kljub temu tira spor do skrajnosti. Kolikor poznamo lastnike teh obratov, so bili vsaj ne-

koliko dostopni za sporazum z delavci, danes so pa okrenili svoj plašč in nehoti se nas loteva sum, da se je tu vmešala Zveza industrijcev, ki smatra, da bodo sramotno nizke plače rešile industrijo in pa da je treba zaradi tega vsako mezdno gibanje že v kali zadušiti. Toda taka politika ni gospodarsko dobra niti ne bo delavstvo celo večnost trpelo, da se dere koža z živega telesa.

— — —

JUSTINA LUBEI.

Sodružica Justina Lubej je na izletu našega Delavskega kolesarskega društva v Trbovlje tragično preminula. Na klancu pri Konjicah se je kolo prevrnilo, padla je na glavo in si zlomila tilnik. Vso prizadevanje, da se ji reši mlado, plemenito življenje, je ostalo brezuspešno. Zastopnik firme R. I. F. Primer, gospod Kostjak, ki je privozil na motornem kolesu tik po nesreči mimo, je skušal ponesrečenki pomagati, vzel je za nato na svoje motorno kolo in jo odpeljal do Konjic, kjer je moral takorekoč prisiliti tamošnjega lastnika avtomobila, da je dal na razpolago svoj avto, s katerim je bila ponesrečenka odpeljana do Sl. Bistrice, kjer je tamošnji zdravnik dr. Jagodič storil vse, kar je bilo v njegovih močeh, da jo reši. Prepeljana je bila nato v mariborsko bolnico, vendar so bili vsi naporji zastonj. Sodružica Lubej je na posledicah težke rane izdihnila.

Mariborski delavski kolesarji so bili namenjeni v Trbovlje, da prisostvujejo ustanovnemu zboru tamošnjega bratskega delavskega kolesarskega društva. Hudo je ta težka nesreča, pri kateri je izgubila življenje vrlo, komaj 19-letna sodružica, odjeknila v vrstah naših sodrugov v Trbovljah in Mariboru.

Naše vrste so izgubile ž njo vrlo somišljenico, značajno in izobraženo ženo. Le težko ji pišemo te vrstice v poslednje slovo. Vse zavedno delavstvo jo bo ohranilo v trajnem spominu kot mnogo obetajočo in spoštovano sobojevnico, kateri je fatalni slučaj ugasnil življenje v cvetu mladosti.

In čutimo obenem tudi vso tragično bolelost starišev in družine, ki je izgubila vrlo, plemenito hčerko in sestro. Vsem izražamo našo tužo in naše iskreno sožalje.

Sodružici Justini polagamo na grob rdečo cvetko našega spomina.

Pogreb pokojnice bo danes ob 6. uri popoldne iz mrtvašnice mariborske bolnice.

Večen ji spomin in slava!

Dnevne novice.

Ljubljanska stanovanjska mizerija. Stanovanjska mizerija v Ljubljani se ne gane nikamor. Grade sicer, ali pozna se ne, ker, kdor prosi za stanovanje, ga ne dobi, pa basta. Mestna občina je pač kupila v Trnovem takozvano Nušakovo kasarno, kjer so dolgo stanovali vojaški konji, za 600.000 Din. Sedaj se pripravljajo, da ta kasarno izpreme v stanovanjsko hišo, kar bo zopet veljalo nad en milijon Din. Pred vsem moramo povdariti, da je poslopje staro, da so tla premočena z gnojnic, zidovi so vsaj v severnem delu slabi. Poslopje je tako, da se v njem ne da napraviti primer- nih zdravih stanovanj, ampak samo luknje, brloge z neločenimi prostori. Ako bi občina hotela spodnje prostore vsaj za silo primerno prirediti, bi morala z gnojnico prepojena tla izkopati in odstraniti ter nasuti debelo plast proda in ga zaliti s smolo, da ne bo v vlažnem vremenu pronical smrad gnojnice v stanovanja. Vsega tega pa občina najbrže ne namerava napraviti, zaradi tega ta stanovanja ne

bodo higijenična. Z zneskom, ki se bo zabil v to podrtijo, bi občina lahko zgradila 40 do 50 majhnih zdravih stanovanj, če bi bila gradila novo stanovanjsko hišo. Izgovor, da je stvar nujna, tudi ne drži, ker letos, kakor kaže, ta podrtija tudi ne bo popravljena.

Naša največja zapreka za razmah med delavstvom je in bo neharmonija med krščanstvom kot naukom in krščanstvom kot prakso. To važno priznanje je zapisal »Slovenec« z dne 27. jun. V daljši razpravi, bolje čenčavem sofiziranju razpravlja o delavski družini in nje eksistenci. Različne »žavbe« priporoča za ozdravljenje socialnih razmer, tako rodbinske doklade in najbolj pa nekeke izravnalne blagajne. Torej same take stvari, ki jih kapitalistična družba ne mara. Prav lepo piše obžaluje, da so današnje socialne razmere razdrle rodbino, mater in otroke pognale v tovarno, ter trdi dalje, da te razmere pospešujejo beg iz cerkve, otroke pa pode na cesto, s

katere ne more priti dober in zdrav naraščaj človeške družbe. Končno pa zopet tolaži, da je dolžnost družbe, da te razmere popravi in povrne družino cerkvi. — O, kako je to hladilna tolažba za tistega, ki ne ve, kako politične so te besede. Kako naj se izboljšajo socialne in rodbinske razmere, če pa je jekleni zakon kapitalističnega družabnega reda, ki ga klerikalizem ne le podpira, ampak vzdržuje in blagoslovja ter že pri vzgoji mladine goji kot bistven temelj njegovega raziranja o družbi kot socialni enoti. Jokave besede »Slovenca« imajo pač namen, uspavati čut spoznanja realnega življenja v srcih delavstva in bodočih rodov. — Veseli pa nas, da je tudi »Slovenec« vsaj enkrat jasno povedal, da je neharmonija med krščanstvom kot naukom in krščanstvom kot prakso, kar pomeni, da krščanstvo nekaj drugega uči, nekaj drugega pa dela v praksi.

Opozicijska kmetsko-demokratska koalicija (HSS in SD) name-ravata baje sklicati svoje poslance v Zagreb in se konstituirati kot deželni zbor ter se posvetovati o nadaljnjih korakih. Ta vest pa bo najbrže preuranjena, ker se stvar ne ujema ideološko z načeli obeh udeleženi strank, ki sta v opoziciji sedaj, sicer pa ob drugačnih prilikah do skrajnosti centralistični in režimovski, kakor danes naši klerikalci.

Zgled dobrega gospodarstva v Kočevju. Kočevje je imelo močno mestno hranilnico. Ker sta bili občina in hranilnica v nemških rokah, so po prevratu tudi to hranilnico nacionalizirali. Dobri gospodarji seveda so pa tako gospodarili s pomočjo A. Kajfeža, ki je prišel v konkurz, da je prišlo v hranilnici do poloma zaradi milijonskih neiztrljivih naložb. Kakor poročajo listi, je uprava sklepala preko občine, ki je jamčila za hranilnico, razne pogodbe in se takorekoč odtegnila kontroli mestne občine. Kočevski radikali in drugi tak ljudje so tudi tukaj gospodarili prav na tak diletanski način, kakor skoro po vseh nacionaliziranih podjetjih, kjer so dobili vpliv.

Orlovski parada v Ljubljani. V nedeljo so imeli klerikalni Orli veliko parado v Ljubljani. Godb, uniformiranih in neuniformiranih ljudi je bilo precej. In notranji minister dr. Korošec ni videl v tem nikakršne nevarnosti za mir in red. To povdarimo zaradi tega, ker tisti gospod minister da prepovedati delavstvu čisto navadne shode, ki niti nimajo namena politične demonstracije. Gospodje protektorji Orlov naj si le zapomnijo, da tudi ta njihova, dejansko politična demonstracija, ne bo oprala od režimovcev zagrešenega terorja in omejevanja svobode.

Zakon proti socialistom na Japon-skem. Iz Tokia poročajo, da je japonski kronski svet sklenil zakon, s ka-

terim se uvaža smrtna kazen za one, ki ustanavljajo tajne, za izpremembo ustave ali prevrat delujoče organizacije. Zakon, načrt določa za člane takih organizacij najmanj dve leti zapora, za one pa, ki ustanavljajo organizacije za namenom, da odpravijo zasebno lastnino, pa deset let zapora. — Japonski kapitalisti so se torej že nekaj naučili. Toda tudi na Japonskem te vrste teror ne bo dolgo oviral napredka.

V smislu zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928, Uradni list z dne 15. marca 1928, štev. 75-26, zapade uslužbenki davek za čas od 1. aprila do 30. junija 1928 dne 1. julija 1928. — Nujno se opozarjajo vsi delodajalci, ki ne zaposlujejo več kakor pet uslužbencev, da plačajo davek za to dobo v času od 1. do 15. julija 1928 v izogib kazenskih posledic, predvidenih v čl. 138 pravilnika. Po 15. juliju se bode vršila pri vseh delodajalcih obča kontrola in se bo v smislu čl. 138 pravilnika za vsak primer nepravilnosti, bodisi da davek ni bil plačan, bodisi, da ni bil pravilno izračunjen in davčne knjižice nepravilno izpolnjene, predpisala kazen do 5000 Din poleg izvršilnih stroškov in 6 odstotkov zamudnih obresti. Delodajalci, ki zaposlujejo več kot pet uslužbencev, morajo pa davek odvajati mesečno. Pri vsakem plačilu je primesti davčnemu uradu po čl. 99 točka 3 pravilnika sestavljen seznam, v katerem je davek po lestvici pravilno izračunjen.

I. treznostna skupščina se bo vršila na Kumu dne 7. in 8. julija 1928. Na dnevnem redu so predavanja o alkoholizmu in naše dijaštvo, o borbi proti alkoholu z etičnega in socijalnega stališča o sloven. mladinskem gibanju za treznost, o treznosti med rudarji, železničarji in kmečkim ljudstvom, pa deklamacije, pevske točke itd.

Nesmrtna blamaža dunajske policije ali Schoberjeva smola! Dunajska policija, ki se je sicer lanskega julija proslavila, ko je brezobzirno streljala na neoboroženo dunajsko ljudstvo, ima od tistega časa vedno večjo smolo. Meseca marca letošnjega leta se je pojavil v dunajskem mestnem delu Erdberg »strah«, ki je uganjal skoraj cel mesec svoje burke s tem, da je ponoči plezal po strehah ter fasadah, da se je pojavil hkrati v četrtem nadstropju, pa zopet v parterju, pa zopet v spalnicah te kuhinjah in da pred njim ni pomagalo nič zaklepanje hišnih vrat kakor tudi ne vrat na stanovanjih. Kratkoterminalo, strah je bil ob enem povsod. Poleg strašenja mirnih prebivalcev pa je strah tu in tam kaj malega ukradel. Da se napravi konec »špasom« ter da se ljudstvo pomiri, je policija organizirala velikopotezno racijo za strahom in so bili policisti-pešci ter na konjih zasedli cele ulice, toda

LEO SILA:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

28

Prekmurščine, svojega materne jezika, ni poznal nikoli. Matji mu je stalno pošiljala »Prekmurske novine«, glasilo vernih, bogu in cerkvi udanih katoliških prekmurskih Slovencev, ki je izhajalo v prekmurščini. Počitnice so bile vedno kratke. Domov je prišel samo v velikih počitnicah. O Božiču in Veliki noči je ostal v Budimpešti.

Ko so Madžari 1920. leta končno obupali nad Prekmurjem, so Januša odpustili, ker je »slavski« človek. Njegova domovina ni več slavna Madžarska, ampak kraljevina SHS. Januš, kakor vsi njegovi tovariši, niso veliko razumeli o politiki. Izvedeli so samo, da stara Avstrija propada, da je bil cesar Karel pijanec, da se je odpovedal prestolu, da so Srbi s svojimi četami zasedli velik del bivše Avstrije, i da spada Januš sedaj pod srbsko državo. Vse stvari so bile za njegovo mlado glavo, katero so pripravili do takrat semeniški prefekti in duhovniki-profesorji, pretnje. Zato ni vedel kam, v kako novo državo pravzaprav gre. Domači župnik je bil precej navdušen madžarofil. Zato je vračajočega se Januša sprejel z odprtimi rokami. Misli je, da najde v njem prekmurskega madžarskega iredentista. Pa se je razočaral. Januš ni veliko razumel, kljub temu, da se mu je zdelo prej lepše. Velika Budimpešta, široka Donava, pestre ulice . . . Sicer pa je zavžil te lepote zelo malo. Skrbno so bili zaprti v zavodu in so hodili na izprehode samo v veliki park, ki se je razprostiral, dobro ograjen,

okrog zavoda. Bral je sedaj nove »Novine«, ki so simpatično pisale o novi državi Jugoslaviji, v Slovincih, o bratih Hrvatih in bratih Srbih, ki so »slavski« narod osvobodili izpod avstrijskega in madžarskega jarma. (Prej so pisale drugače.) Slišal je celo, da se neki slovenski profesor bogoslovja precej poteguje za Prekmurje in da ga brani v Parizu pred lakotnimi zastopniki Horthyjeve Madžarske. Pet let v madžarskem institutu, to se pravi, pet let zaprtega življenja, za katerega so skrbeli vsi merodajni gospodje, da ga dobro pripravijo za teologijo in za vdanost staroslavni Madžarski. Prevrat pa je prinesel poseben veter s seboj. Zanimiv, zgodovinski veter. Marsikomur, ki je prej sanjal o Franc Jožefovih križcih za javne zasluge, o naglih napredovanjih, o hofratskih naslovih, je odpihal stare želje, misli in stremjenja. Treba se je bilo vživeti v novo, sleči stare suknje in obleči druge. Vse je prinesel veter s seboj. Prinesel je trobojne kroje, jugoslovanstvo, kroje, ki so jih ljudje hitro oblekli in tako postali iz starih, zvestih, navdušenih črnožoltih Avstrijcev . . . modri in navdušeni modro-belo-rdeči Jugoslavlani. Ta proces se je zgodil pri večini. Mladini pa je segel globlje. Vzgajali so jo prej za dobre Avstrijce, naenkrat so prišli z jugoslovansko deklaracijo, v kateri so zahtevali avtonomijo za Srbe, Hrvate in Slovence pod mogočnim in slavnim žezlom Habsburžanov. Črno-žolta jugoslovanska deklaracija, črno-žolto hlapčevstvo. Studentje so postali pogumnejši, zavrednejši in so deklaracijo podpisovali. Čas je podil dogodke. S filmsko naglico so se vrstili. Danes so zahtevali jugoslovanski poslanci avtonomijo pod Avstrijo, jutri se je cesar Karel odpovedal presto-

lu in gospodje poslanci, predstavniki in voditelji narodovi, niso vedeli, kam in kaj pravzaprav naj ukrenejo. Spontano so se začeli ustanavljati narodni sveti. Začasno. Bo že čas ali pa bog (v njem je usoda človekova in narodova) sam prinesel, kar bo potrebno za bodočnost. Nato je prišla srbska vojska, vojaške komisije antante in neke v Beogradu so proglasili osvobojenje Srbov, Hrvatov in Slovencev izpod Avstrije, proglasili kraljevino SHS. Narodovi predstavniki so bili navdušeni. Zato je moral biti tudi narod navdušen. Uporne glasove so zadušili, prekričali, kljub temu, da je bil trenutek vmes, ko je ljudstvo mislilo na republiko. Preveč je bilo razočarano od črno-žolte cesarske Avstrije . . . Poslanci se od takrat naprej vozijo v Beograd in nazaj in pravijo ljudje še danes, da na tej dolgi poti izgubijo ali prespijo vse ljudstvu potrebne zahteve.

Prekmurje so hoteli Madžari izase. Celu boljševiki so za časa Bele Kuna tudi v Prekmurju ustanavljali sovjete. Srbska vojska, ki je bila proslavljena v svetovni vojni, pa je vporakala tudi v Prekmurje in ga osvobodila . . . Preteklo je nekaj krvi, no . . . in Prekmurci so postali Jugoslavlani. Veter je prinesel vse v svojem pihu . . . Januš ni ostal Madžaron, navdušil se je za Jugoslavijo, ker so se tudi »Novine« navdušile . . . Eden izmed voditeljev prekmurskega ljudstva, upokojeni župnik, je interveniral zanj in Januš je bil sprejet v slovensko knezoškofijsko semenišče. Govoril je slabo slovenščino in v šoli mu ni šlo gladko. Matematika in slovenščina sta mu delali preglavice. Vsebinsko ga je pri slovenskih nalogah profesor Janko hvalil, le jezik — oh, jezik je bil tako dolgo prekmurski.

strašilo je vseeno dalje in še bolj kot preje. Ljudje se niso upali več spati in vse je govorilo samo o — njem, ki pleza gori in doli. No in končno se je vendarle »posrečilo« policiji, da je dobila nekoga v svoje roke in bila je trdno uverjena, da ima pravega tiča. Ta nekdo je bil 32-letni oženjeni mehanik Viljem Hronek, ki je bil neke noči malo vinjen in se je hotel malo ponorčevati, za kar je vsekakor sedel 6 tednov v preiskovalnem zaporu in sedaj je bil pred sodiščem popolnoma oproščen, dasi je pri policiji »priznal« vse, kar je ista od njega hotela. Vjet je bil namreč neke noči, ko je glavo pomolil skozi kletno okno neke nove zgradbe in policija je bila trdno uverjena, da ima pravi strah v rokah, ki ji več ne uide in zato ni nadaljevala z zasledovanjem, dasi je strašilo še potem, ko je dozdevni strah bil že pod ključem. Policija je imela Hroneka več časa za prtega ter ga mučila s preiskovanjem, dokler poslednjemu ni minilo potrpljenje, na kar je izjavil: »Sedaj pa Vam priznam vse, ampak povem Vam, da jaz nisem.« Vendar se je policija čutila srečno in je izročila »strašilo« sodnji. Toda sodišče ni le spoznalo Hroneka za popolnoma nedolžnega, ampak je obenem izreklo najostrejšo grajo napram načinu policijskih preiskav. Policija bi bila morala dozdevnega delikventa v gotovem roku izročiti sodišču, ki bi samo vodilo preiskavo, ki bi bila gotovo bolj objektivna. Gospod Schober pa je za eno blamažo bogatejši in z njim obenem »Neue Freie Presse«, ki je pisala, da je bil Hronek najet od »Arbeiter-Zeitung«, da straši buržuazijo.

Plačal 16.800 dolarjev za tabakiro. Neznani ljubitelj zgodovinskih ro. Neznani ljubitelj zgodovinskih starin je na javni dražbi kupil za 16.800 dol. zlato tabakiro, katero je nekoč franc. kralj Louis XV. podaril svoji priležnici, madami Pompadour. Neki drugi kupec, o katerem pravijo, da je Američan, je plačal 53.025 dolarjev za toaletno mizico angleške kraljice Ane. — Koliko lačnih bi lahko ti presiti zbiralci osrečili z denarjem, ki so ga izdali za tabakiro priležnice!

Kitajska in inozemski imperijalizem. Po brzjavah iz Nankinga in Pekinga je kitajska vlada ukazala inozemskim silam, da naj odpokličejo svoje vojake iz Kitajske. Tega koraka pa inozemske sile ne bodo podvzele, dokler ne bodo »prepričane«, da ima Kitajska močno vlado. Inozemske sile upajo, da se med nacionalisti pojavijo novi prepiri in iz njih nove homatije. Na podlagi tega domnevanja uravnavajo inozemske sile svojo politiko. Ako se pa kitajska narodna vlada pokaže vseeno močno in bo vztrajala pri zahtevi, da se vojaške sile inozemskih vlad umaknejo iz Kitajske, tedaj bo to skušala gotovo izvesti z bojkotom inozemskega blaga, kajti Kitajska se zaveda, da z orožjem ne bo opravila dosti. Bojkot pa zadene denarno mošnjo imperijalistov. Zlasti ameriška politika je politika čakanja in opazovanja. Obenem pa taista Amerika venomer naglašala, da želi pomagati Kitajski pri zgraditvi njene suverenosti in neodvisnosti. Zdi se, da ima zaenkrat glavno besedo general Feng v Pekingu. Ta general je imel vedno trdne stike s Sovjetsko Unijo. To pa je imperijalistom neprijetno. Pozabiti vsekakor ne smemo, da se v Kitajski še le zdaj ruši stari fevdalni gospodarski sistem.

Adaptacija stanovanjskih hiš za gostilne in kavarne. V času največje pomanjkanja stanovanj je naravnost zločin, ako se hiše, ki so mogoče stoletja služile edino v stanovanjske svrhe, pretvarjajo v gostilne in kavarne, katerih je itak na vseh koncih in krajih preveč. Maribor s svojimi 30.000 prebivalci, ima okrog 90 gostiln in restavracij in 10 kavarn. Ti lokali so se po vojni silno pomnožili in danes, v času splošne gospodarske krize, jih je najmanj polovico prazne. Toda to ne spametuje gotovih ljudi, da se ne bi spuščali v eksperimente, kakršen je bil oni s kavarno »Evropa«. Našel se je »podjeten« človek, ki ne pomišlja, da vrže 8 obrtnikov, oziroma trgovcev in ravno to-

5 UR DELA MANJ

če se ravnate po novi metodi, katero Vam priporoča Schicht

ŽENSKA HVALA

raztopljena v vodi odpravlja nesnago preko noči, drugo jutro pa se vzame za izkuhavanje perila

SCHICHTOVO TERPENTIN MILO

liko stanovanjskih najemnikov na cesti, da uniči njih eksistence ter jih pahne v največjo bedo, dasi so nekateri že nad 40 let v omenjeni hiši. Gre za hišo v Slovenski ulici št. 2, ki bi se jo imelo preurediti v kavarno. Novi lastnik je seveda že vsem strankam odpovedal stanovanja ter lokale in bi jih isti morali izprazniti do 30. junija. Isti je zaprosil mestno občino za dovoljenje adaptacije. Prošnjo je najprej rešil mestni svet, ki je pogojno pristal, s pridržkom, če občinski svet ugodno načrta. Pri adaptaciji je treba upoštevati mestni načrt z ozirom na regulacijo ulic. Ta načrt pa zahteva, da je treba odstopiti od omenjene Grajske zgradbe 9 metrov za razširjenje ulice, kar pomeni, da odpade precejšnji del hiše na cesti. Lastnik pa je bil pripravljen odstopiti samo tri metre in pri tem bi mu naj še mestna občina plačala nekako odškodnino v znesku okroglo 45.000 Din. Občinski svet pa je sklenil, da mora lastnik odstopiti brezplačno celo dolžino, torej 9 metrov na ulico. Je namreč v velikem interesu mestne občine, da pri regulacijah ne dela nikakih izjem, ker je mesto na mnogih krajih nujno potrebno regulacije in se pogosto dogaja, da mora mestna občina mnoge stotisočake šteti za stara nič vredna poslopja, ako hoče izvesti kakšno regulacijo. Le v slučajih, kadar lastnik sam dela kake spremembe, so mora upoštevati regulacijske načrte ter brezplačno odstopiti, kar zahteva načrt. V predmetnem slučaju je vprašanje, če bo dotični hišni lastnik šel na te pogoje. Če ne bo hotel iti, tedaj bo storil sam sebi največjo uslugo. Sicer pa bo mestna občina imela še enkrat besedo in to je, ko bode ev. prosil za koncesijo; tedaj bo morala mestna občina reči, da ni krajevne potrebe, ker je res ni. Sicer pa se v tem slučaju zopet jasno vidi, da je privatna lastnina za ljudstvo prokletstvo. Zaradi dvomljivega zaslužka enega posameznika naj gre 16 družin s 134 osebami na cesti!

Madžari si volijo kronskega čuvaja.

Madžarska država je dandanes unikum na svetu. Ona ni kraljevina, ker že deset let nima kralja, pa tudi republika noče biti. Bivši avstrijski admiral, ki je ovekovečil svojo slavo s streljanjem puntarskih mornarjev v Boki Kotorski, je le nekaj upravnik dežele, ki čuva prestol za bodočega kralja. Zakoni se izvajajo še vedno v imenu kralja — katerega se ne ve — in kdor se predrzne zaklicati: Živela republika, ta riskira eno ali več let zapor.

Te dni pa so imeli madžarski grofi in baroni izredno parado. Ker kralja nimajo, pa se tolažijo s tem, da imajo krono, krono svetega Štefana, ki je silen simbol za »vitezke« madžarske plemiče. In da bodo malo pred svetom podemonstrirali, so se spomnili, da krona nima že celih deset let svojega čuvaja, kakor ga je imela preje. Zato sta Horthy in Bethlen pustila sklicati poslansko in magnatsko zbornico na skupno sejo, katere edi-

na točka dnevnega reda je bila volitev kronskega čuvaja. Pri tej priliki so si plemiči oblekli svoje pisane, z zlatom obšite uniforme in g. Bethlen jim je povedal, da gre samo za poskušnjo, ker bo Madžarska skoraj dobila svojega kralja v osebi Otona Habsburga.

Kralj je namreč za plemiško oligarhijo tako potreben, kot za ribo voda. Sicer se je bati, da bi se madžarsko ljudstvo znalo v doglednem času otresti suženstva ter tlačanstva.

Grof Julij Karoly je ime novemu čuvaju kronel!

Delavska kolonija.

V zadnji občinski seji je poročal predsedujoči podžupan, da se je prišlo za prvo delavsko kolonijo 160 takih reflektantov, ki imajo prednost, t. j. ki so zavarovani pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev in 35 drugih, t. j. skupno 195 prosilcev za 75 hišic. Za drugo kolonijo pa se je prišlo skupno 215, tedaj vseh prosilcev 410. Da bi se moglo vsem ugoditi, bi bilo potrebno 21 milijonov Din. Mestna občina pa je pripravljena najeti posojilo samo v znesku 5.000.000 Din. S to vsoto bi se tedaj moglo zgraditi nadaljnjih 75 hišic, torej vsega skupaj 150. Medtem, ko se ostalim 260 prosilcem ne bi ugodilo. Da se je toliko reflektantov prišlo za te revne hišice, je samo jasn dokaz, v kakšnem obupnem stanju in v kakšnem strahu se nahaja danes v Mariboru na stotine družin, ki se vežejo na nekaj silno dvomljivega.

Prva kolonija bo še nekoliko cenejša, ker je posojeni denar deloma brezobresten. Čisto drugače pa bode z drugo kolonijo, pri kateri so pogoji slabši, ker bo treba plačati najmanj 8,5 odstotkov, če ne 9, kar bo znašalo horendno vsoto okroglo 500 Din mesečno. Pri tem pa je treba upoštevati to, da reflektant ne more čisto nič vplivati na zgradbo, katero bo moral prevzeti tako, kakršna bo. Treba pa pripomniti tudi, da bo marsikateri reflektant, ki se je morda že prijavil za drugo kolonijo, gradba prve preplašila.

Vurnikov načrt, katerega je že občinski svet po predlogih socialistov v mnogih oziirih bistveno izpremenil in katerega je petem mestni gradbeni urad še nadalje zboljšal, se je še le v praksi pokazal kot silno kompliciran in bi bil pri najboljšem materialu komaj izvedljiv. Socialistični klub občinskih svetovalcev pa je bil obveščen, da se začeta dela pri zgradbi te kolonije izvajajo saj deloma na naravnost rafiniran način, vsled česar so socialisti v zadnji občinski seji stavili tozadevno vprašanje na predsedstvo ter obenem primerne predloge, da se že v začetku ukrene vse potrebno, da ne bodo reveži še bolj oškodovani, ki bodo te hišice morali itak drago plačati.

Za gradbo kolonije sta se potoevali dve skupini stavbenikov in sicer prva sestojala iz devet ljubljanskih in druga istotako sestojala iz 5 mariborskih. Delo je dobila poslednja. Sedaj pa se je zgodilo, česar mestna občina ne bi smela dopustiti, in to je, da so si ti združeni mojstri hišice razdelili med seboj in danes ne stoji več ena sama trdnja napram mestni občini, namreč pet posameznikov. To je vsekakor nedopustno, tembolj, ker je bil napravljen principijalen sklep, da se delo odda le enemu samemu podjetniku. Mestni gradbeni urad ima silno težko nalogo kontrolirati delo vseh petih mojstrov, ki medsebojno zelo diferirajo. Eden teh gospodov je kar oddal delo v akord in posledica je bila, da se je moralo n. pr. betoniranje razdirati in na novo delati. Razlike so tudi glede plač delavcev, kar je vsekakor proti pogodbi. Zato ne bo šlo tako, kot si gotovi gospodje predstavljajo, da bi se namreč druga kolonija gradila kar tako avtomatično, ampak bo treba delo na novo oddati in se mora vedeti, kdo je soliden in kdo ni soliden. Potem bo treba točno gledati na izpolnjevanje vseh pogojev. Tudi tukaj se je zopet eklatantno

pokazalo, da se magistratna večina ne briga, kako se dela izvršujejo, ampak da je zopet socialistična opozicija postavila celega svojega moža v službo mestne občine same, kakor tudi v službo posameznikov. Toda to ne bo večine oviralo, da bo ob priliki zopet kričala ter pisala, da je vse njeno delo in da socialisti drugega ne znajo, kot samo kričati. V resnici pa socialisti delajo, ne da bi bili za svoje delo odškodovani. Socialisti pozdravljajo zgradbo kolonij ali pa skupnih hiš, dasi se s sistemom samim ne strinjajo, ker stoje na stališču kumulativne in ne privatne lastnine. K gradbi hiš bi imela občina več prispevati in reflektanti manj; hiše pa naj ostanejo občinska last. Saj si hiše nobeden ne bo mogel seboj nesti na oni svet, zakaj bi naj tedaj več za njo krvavel kot je nujno potrebno. A kar sedaj naše občine delajo, pač ni nič socialnega!

Maribor.

Krajevna org. SSJ sklicuje za petek, dne 6. julija ob 7. uri zvečer, **JAVEN SHOD**

v Götzovi verandi, na katerem bo postal poročilo o dogodkih v parlamentu in o politični situaciji poslanec s. Pečjan.

Konsumno društvo za Slovenijo slavi letos 20-letnico svojega obstoja. Povodom tega slavlja se vrši dne 8. julija ob 9. uri dopoldne na vrtu Ljudskega doma, Ruška cesta, slavnostno zborovanje, kateremu sledi pevška in glashbena predvajanja. Člani konsumnega društva, dokažite z obilnim obiskom solidarnostni čut ter smisel za delavsko zadrugništvo! Pripeljite tudi prijatelje samopomoči s seboj, kateri so nam dobrodošli. Vstopnina prosta.

Zanimive priredbe. Dne 5. julija se vrši v Mariboru državni kongres društva učiteljev meščanskih šol. Ob tej priliki prirede vse meščanske šole Slovenije razstavo pismenih, risarskih izdelkov učencev in učenek ter deških in dekliških ročnih del. Kolikor smo imeli priliko predčasno pregledati to razstavo, ne bo nudila obiskovalcem samo slike velikega napredka našega meščanskega šolstva, temveč bo v prvi vrsti glasna priča modernega pojmovanja zahtev pouka in vzgoje. Največja značilnost razstave je, da nam nudi dokaz, kako je mogoče dvigniti ročno delo do duševnega, da je mogoče izravnati razliko, ki se je do zadnjih let smatrala za nepremostljivo, vsled česar je bilo mogoče prepričanje o različni vrednosti raznih stanov. Moderna šola je izenačila vrednost dela in v tem je njen veliki pomen. In to je vredno, da se pogleda! Razstava se otvori 6. julija (petek) v II. dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici. Vstop brezplačen. Delavci, ne zamudite lepe prilike. — Dan poprej, dne 5. julija ob 7. uri zvečer, prirede mariborske meščanske šole v Götzovi dvorani koncert. Stariši, pridite poslušat svoje otroke!

Muta.

Proslava Zadrugnega dneva na Muti in 20-letnica obstoja Konsumnega društva za Slovenijo se bo vršila v nedeljo ob 9. uri dopoldne pri Dobniku. Referent iz centrale.

II. okrožni zlet DTE „Svobode“ v Studencih.

Spored:

Dne 14. julija ob 7. uri zvečer sprejem avstrijske delavske godbe in telovadcev na glav. kolodvoru. Po sprejemu odhod v Studence, kjer se vrši v telodavnici in na vrtu komers, na katerem nastopajo sledeče grupe:

1. Godba žel. uslužb. in del. Maribor.
  2. Mariborska grupa.
  3. Pozdrav DTE Studenci.
  4. Godba del. kolesarskega društva (Graz).
  5. Citraški klub »Svoboda« Studenci.
  6. Pevski zbori.
  7. Telovadci na orodju.
- Začetek ob 8. uri Vstopnina 3 Din.

Dne 15. julija.

Studenčani in njih društva se zbirajo pri telovadnici »Svobode« od 6.—7. ure; Mariborčani od pol 8. do pol 9. ure pred Delavskim domom. Točno ob 7. odhod za Studence k sprejemu k jutranjemu vlaku na koroški kolodvor, potem skupen odhod do Delavskega doma. Tam se sestavi sprevod in odkoraka k sprejemu na gl. kolodvor k ljubljanskemu vlaku ter obenem sprejem delavskih kolesarjev iz Gradca. Po sprejemu skupen odhod v telovadnico Studenci. Popoldne se zbirajo mariborska društva in žel. godba pri Delavskem domu od pol 2. do 2. ure. Točno ob 2. uri odhod v Studence na veselični prostor. Studenčani se zbirajo pri gostilni Majhenič od pol 2. do 2. ure in korakajo k sprejemu na studensko mejo k sprejemu mariborskih sodrugov.

Takoj ob prihodu na veselični prostor istotam javni nastop telovadcev.

Vstopnina 5 Din. — K obilni udeležbi vabi odbor.

PREKLIC.

Podpisani preklicujem tem potom žaljive besede, ki sem jih izrazil ob priliki nekega govora o občinskih odbornikih iz Studencev pri Mariboru, ki pa so bile brez vsake podlage. Istočasno se zahvaljujem, da se je odstopilo od sodnega postopanja.

Franc Mravljak,

posestnik v Studencih pri Mariboru.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Ali ste že preizkusili „PROJA“ ječmenovo kavo?

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

I. Delavsko kolesarsko osrednje društvo za Slovenijo v Mariboru

naznanja žalosno vest, da je v izvrševanju društvene dolžnosti preminula danes, dne 30. junija 1928, naša članica

JUSTINA LUBEI.

Pogreb naše tragično preminule se vrši v torek, dne 3. julija ob 6. uri popoldne iz mrtvašnice javne bolnice na Pobreško pokopališče.

Maribor, dne 1. julija 1928.

Odbor.

Obiskujte Čitalnico Delavske zbornice

v palači Pokojninskega zavoda. Odprta je dnevno od 16. (4.) ure do 21. (9.) ure. Vhod od zadnje strani palače. — Pristopajte kot člani h knjižnici Prosvetnega odseka Delavske zbornice. Celotna članarina znaša Din 2.—; posojnina knjig večinoma Din 1.—.

Sodružice in sodrugi!

Kupujte samo pri
tvrdkah, ki oglašujejo v „Delavski Politiki“! ...

„TRATA“-MOKA

je najboljša za kuho in peko

Priznано najboljši činkvantinov zdrob, koruzno in pšenično moko dobavlja

„TRATA“ VALJČNI MLIN ŠKOFJA LOKA, KOLODVOR

Nabirajte nove naročnike

Zbirajte za tiskovni sklad

Enkratna ponudba.

Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radiotechnisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastoj. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

STEKLARNA IVAN KOVAČIČ MARIBOR, KOROŠKA C. 10

je otvoril 2. julija 1928 podružnico trgovine stekla in porcelana v lastni hiši

V MARIBORU SLOVENSKA 10

ter priporoča svojo veliko zalogo prvovrstnega steklenega in porcelanastega blaga kakor: šipe za okna, posodo, ogledala, svetilke, okvirje za podobe ter različne luksuzne predmete po najnižjih cenah. Stavbeno in umetno steklarstvo, delavnica za moderne okvirje. Glavna zaloga Rex-aparatur in steklenic, priznано najboljšje priprave za vkuhanje sadja in sočivja.

IVAN KOVAČIČ MARIBOR, SLOVENSKA 10

Delikatesna trgovina
FRANC KURINČIČ
Prijeten bufet za sedeže goste.
Maribor, Aleksandrova c. 31.

Vsi kupujejo obleke pri
J. Trplinu, Maribor, Glavni trg 17

ker tam se dobi suknjo že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38** Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

Naročajte in širite „Del. Politiko“!